

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Dumitru Simițaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova,
intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova

(repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor
de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată)

împotriva deciziei din 20 mai 2025 a Curții de Centru,

(Dosarul nr. 2ra-952/25

NR. PIGD 2-23057882-01-2ra-22012026)

Stabilirea eronată a cuantumului prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Muruianu)
Curtea de Apel Centru (jud. R. Pulbere, A. Malîi, R. Pascari)

18 septembrie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Diana Stănilă, *Președinte,*

Ana Cucerescu,

Gheorghe Stratulat, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 20 aprilie 2023, Dumitru Simițaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că la 17 iunie 2013 de către DGUP a IGP MAI RM a fost pornită cauza penală nr. 2013790038 conform bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (6) din Codul penal pe faptul săvârșirii șantajului în proporții deosebit de mari. În cadrul cauzei penale nominalizate a fost pus sub învinuire la 15 aprilie 2014 și față de reclamant a fost aplicată măsura preventivă sub forma de obligația de a nu părăsi țara. Potrivit învinuirii, în luna mai 2013, Vladislav Bîcu, în calitate de organizator, prin înțelegere prealabilă cu Cristina Adascalîței, în calitate de complice, Veaceslav Grijuc și Dumitru Simițaru, în calitate de autori, urmărind scopul obținerii mijloacelor financiare în sumă de 350 000 de Euro, echivalentul a 5 582 500 lei ce-i aparțin părții vătămate Nicolae Adascalîței, l-au amenințat cu moartea și cauzarea leziunilor corporale [...]. La 25 iulie 2014 de către Procuratura Generală în privința reclamantului Dumitru Simițaru a fost întocmit rechizitoriu, iar cauza a fost trimisă în judecată pentru examinare în fond.

3. Reclamantul a menționat că prin sentința din 2 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 45, 189 alin. (6) din Codul penal, a fost achitat, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Totodată, prin decizia 8 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău din, a fost respins apelul inculpatului Grijuc Veaceslav Serghei și apelul suplimentar al acestuia, apelul avocatului Donică Andrei în interesele inculpatului Bîcu Vladislav Tudor și apelul suplimentar al acestuia, ca fiind nefondate. A fost admis apelul procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Popescu Corneliu, casată total din alte temeiuri, inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) din Codul de procedură

penală sentința din 2 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: Simițaru Dumitru Alexei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 45, 189 alin. (6) din Codul penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 10 ani închisoare, cu ispășire în penitenciar de tip închis. Ulterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2020 au fost admise recursurile ordinare declarate de către avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului Grijuc Veaceslav și de către ultimul, de către avocatul Maier Lucia în numele inculpatei Adascalitei Cristina, de către avocatul Donică Andrei în numele inculpatului Bîcu Vladislav, de către avocatul Beruceașvili Andrei în numele inculpatului Simițaru Dumitru, casată total decizia Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui Bîcu Vladislav, Adascalitei Cristina, Grijuc Veaceslav și Simițaru Dumitru și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată. Succesiv, prin decizia Curții de Apel din 2 februarie 2022, au fost admise apelurile depuse de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, inculpatul Grijuc Veaceslav și cel suplimentar, apelul depus de avocatul Andrei Donica în interesul inculpatului Bîcu Vladislav, inclusiv și cel suplimentar, casată total din alte temeieri, inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală, sentința din 2 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: Simițaru Dumitru a fost achitat pe învinuirea adusă în baza infracțiunii prevăzută de art. 42 alin. (2), art. 45, art. 189 alin. (6) din Codul penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022, au fost respinse ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și recursul din 3 august 2022 declarat de către inculpatul Grijuc Veaceslav, admise recursurile ordinare declarate de către avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului Grijuc Veaceslav și recursul din 28 martie 2022 declarat de către inculpatul Grijuc Veaceslav, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 2 februarie 2022, în cauza penală în privința lui Bîcu Vladislav, Adascalitei Cristina, Grijuc Veaceslav, Simițaru Dumitru în partea condamnării lui Grijuc Dumitru și s-a dispus rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În rest, dispozițiile hotărârii atacate, s-au menținut.

4. În continuare, a notat că prin prisma art. 3 alin. (1) și art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, la 15 aprilie 2014, reclamantul a fost ilegal tras la răspundere penală fiind pus sub învinuire în baza art. 42 alin. (2), 45, 189 alin. (6) din Codul penal, la 15 aprilie 2014 fața de reclamant ilegal a fost aplicată măsura

preventivă sub forma obligării de a nu părăsi țara, iar la 8 noiembrie 2019 a fost ilegal declarant vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (6) din Codul penal și condamnat la o pedeapsă de 10 ani închisoare.

5. Reclamantul a susținut că are drept legal de a solicita repararea prejudiciului material și moral cauzat, drept apărut la 19 decembrie 2022 când a devenit irevocabilă decizia din 2 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Subsecvent, a relevat că infracțiunea în baza căreia a fost condamnat, prin prisma art. 16 din Codul penal face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, iar în privința acestuia au fost comise încălcări procesuale extrem de grave, deoarece procurorul a fost din start la curent cu faptul că reclamantul nu a comis nici o infracțiune, concluzie bazată pe declarațiile părții vătămate Adascalitei Nicolae, care pe parcursul întregului proces a declarat că reclamantul nu a comis infracțiunea și nu are pretenții față de ultimul.

6. De asemenea, a menționat că tragerea la răspundere penală a sa a avut o rezonanță mare, deoarece serviciul de presă a Procuraturii Generale a făcut un comunicat de presă special, informația a fost răspândită și prin alte mijloace de presă. În partea ce ține de durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, a invocat că urmărirea penală și judecarea cauzei în privința reclamantului a fost desfășurată timp de aproape 9 ani de zile.

7. În continuare, a mai menționat că prin tragerea ilegală la răspundere penală reclamantului i-au fost grav afectate drepturile personale - prezumția nevinovăției, dreptul la libertatea personală, dreptul la inviolabilitatea vieții private. Totodată, prin aplicarea măsurii preventive sub forma de obligația de nepărăsire a țării, a fost afectat dreptul reclamantului la libertatea personală, totodată după pronunțarea deciziei din 8 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, reclamantul a fost anunțat în căutare și a fost nevoit să părăsească teritoriul Republicii Moldova pentru a nu fi supus unor tratamente degradante și inumane în condițiile penitenciarelor din Republica Moldova. La fel, pe parcursul desfășurării procedurilor penale, a fost supus unei presiuni psihologice imense, fiind lipsit de posibilitatea de a duce un trai normal împreună cu familia, a suportat repercusiuni negative asupra sa, ducând la pierderea prestigiului moral, a credibilității, creându-i o imagine nesatisfăcătoare, ceea ce i-a lezat demnitatea personală.

8. Reieșind din caracterul încălcărilor comise în privința acestuia, precum și consecințele acestor încălcări, cu certitudine se constată că suferințele fizice și psihice în principiu nu pot fi atenuate, or, nu poate fi restituit cel mai valoros lucru – timpul pierdut. Nici o persoană din cadrul Procuraturii Generale nu i-a oferit scuze oficiale pentru tragerea ilegală la răspundere penală, conform art. 12 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998. Nimeni din colaboratorii procuraturii care ilegal l-au tras la răspundere penală pe reclamant, nu au fost supuși răspunderii prevăzute de lege.

9. Reclamantul Dumitru Simițaru a solicitat încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a sumei de 750 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea din 21 februarie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Dumitru Simițaru și s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Dumitru Simițaru prejudiciul moral în sumă de 50 000 de lei cauzat ca urmare a examinării cauzei penale nr. 2013790038. În rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 23 februarie 2024, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

12. Nefiind de acord cu hotărârea din 21 februarie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 25 februarie 2024, Dumitru Simițaru, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili, a declarat apel împotriva acesteia, solicitând modificarea hotărârii instanței de fond în partea prejudiciului moral, cu majorarea acestuia de la 50 000 de lei la suma de 750 000 de lei.

13. La 26 februarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 20 mai 2025 a Curții de Apel Centru au fost respinse cererile de apel declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova. S-a admis cererea de apel declarată de Dumitru Simițaru, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și s-a modificat hotărârea din 21 februarie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în sensul majorării cuantumului prejudiciului moral de la 50 000 de lei până la 100 000 de lei. În rest hotărârea s-a menținut fără modificări.

15. Întru consolidarea soluției sale, instanța de apel a constatat că urmărirea penală în privința lui Dumitru Simițaru a fost pornită la 17 iunie 2013, acestuia fiindu-i înaintată învinuirea pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), art. 45 și art. 189 alin. (6) din Codul penal și fiind supus măsurii preventive a obligației de a nu părăsi țara. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 2 iulie 2018 reclamantul a fost achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Ulterior, această soluție a fost casată, fiind pronunțată o hotărâre de condamnare,

iar după casarea acesteia de către Curtea Supremă de Justiție și rejudecarea cauzei, prin decizia Curții de Apel din 2 februarie 2022 reclamantul a fost din nou achitat pentru același motiv. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022, hotărârea de achitare a rămas definitivă în partea ce îl privește pe Dumitru Simițaru.

16. Instanța de apel a reținut că reclamantul a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilicită la răspundere penală și a constatat că prima instanță a stabilit corect existența dreptului acestuia la despăgubiri, însă cuantumul prejudiciului moral acordat nu este proporțional cu prejudiciul suferit.

17. Analizând dispozițiile Codului de procedură penală, Codului civil și ale Legii nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de apel a reținut că dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul existenței unui temei de reparare prevăzut de lege și al unui act de reabilitare, iar sentința de achitare constituie temei de reabilitare care conferă persoanei dreptul la despăgubiri.

18. Instanța de apel a apreciat că Dumitru Simițaru întrunește condițiile prevăzute de art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998, întrucât a fost tras la răspundere penală, iar ulterior a fost achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, hotărârea de achitare devenind definitivă și irevocabilă. În consecință, a respins susținerile Ministerului Justiției și Procuraturii Generale potrivit cărora reclamantul nu ar avea dreptul la despăgubiri.

19. Curtea de apel a reținut că împrejurarea că organele de urmărire penală au acționat cu respectarea procedurilor prevăzute de lege nu exclude caracterul ilicit al tragerii la răspundere penală în cazul în care persoana este ulterior achitată pe temeiuri de reabilitare. De asemenea, a notat că Legea nr. 1545/1998 nu condiționează acordarea despăgubirilor de existența unei hotărâri distincte prin care acțiunile organelor de urmărire penală să fie declarate ilegale, sentința de achitare constituind dovada suficientă a tragerii ilicite la răspundere penală.

20. Instanța de apel a mai reținut că, potrivit Constituției, Legii nr. 1545/1998 și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, aflarea unei persoane în calitate de bănuț, învinuit și inculpat, urmată de achitarea acesteia, echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală și atrage obligația statului de a repara prejudiciul cauzat.

21. Referitor la cuantumul despăgubirilor, instanța de apel a constatat că prima instanță a avut în vedere criteriile stabilite de legislația națională și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, însă suma acordată nu este proporțională

cu gravitatea prejudiciului moral suferit, având în vedere natura acuzației, măsurile procesuale aplicate, durata urmăririi penale și a procesului, restrângerile drepturilor reclamantului și perioada îndelungată în care acesta s-a aflat sub acuzație penală.

22. Instanța de apel a apreciat că suma de 100 000 lei reprezintă o compensație rezonabilă și suficientă pentru prejudiciul moral cauzat, corespunzând criteriilor stabilite de legislația națională și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, motiv pentru care a modificat hotărârea primei instanțe doar în partea referitoare la cuantumul despăgubirilor morale.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 23 decembrie 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei din 20 mai 2025 a Curții de Apel Centru, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

24. În esență, în argumentarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept expuse anterior, recurentul a invocat drept temei al recursului dispozițiile art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, susținând că interpretarea legii dată prin hotărârile instanțelor inferioare este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție. În acest a făcut trimitere la practica națională relevantă privind acordarea satisfacției echitabile în temeiul Legii nr. 1545/1998, invocând cauzele Vadim Vdovii și Gheorghe Cojocaru, în care au fost acordate despăgubiri morale de 50 000 lei, respectiv 60 000 lei, apreciind că acestea constituie repere pentru aplicarea principiului compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

25. A susținut că suma de 100 000 de lei acordată reclamantului este nerezonabilă și disproporționată în raport cu practica judiciară națională și cu prevederile art. 11 alin. (3) din Legea nr. 1545/1998.

26. Totodată, recurentul a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele Naddur c. Moldovei și Bogaticov c. Moldovei, arătând că în aceste cauze au fost acordate despăgubiri morale de 3 500 de Euro și, respectiv, 3 000 de Euro.

27. A specificat că interpretarea Legii nr. 1545/1998 de către instanțele inferioare contravine concluziilor Curții Supreme de Justiție pronunțate în cauze similare și, prin urmare, constituie temei de casare a deciziei Curții de Apel.

28. Recurentul a precizat că prejudiciul moral reprezintă o pagubă cauzată prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial și urmărește compensarea, iar nu obținerea unor foloase necuvenite. Luând în considerare suferințele psihice invocate, intensitatea trăirilor negative și contextul economic și social al Republicii

Moldova, compensația bănească de 300 000 de lei solicitată este disproporționată, iar cuantumul acordat de instanțe nu corespunde principiului satisfacției echitabile.

29. De asemenea, recurentul a invocat opinia exprimată în Buletinul Curții Supreme de Justiție nr. 8-9/2012 privind satisfacția echitabilă, susținând că aceasta confirmă necesitatea respectării criteriilor dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului la stabilirea cuantumului despăgubirilor morale.

30. În concluzie, recurentul a susținut că instanțele inferioare nu au analizat complet și suficient circumstanțele cauzei, că nu s-a dovedit atragerea ilegală la răspundere penală a intimatului și nici existența unui prejudiciu moral care să justifice acordarea despăgubirilor.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. (2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. (3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. (4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

33. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

34. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre. (2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător. (3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

35. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

36. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.”

37. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

38. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

39. Art. 12 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.”

40. Art. 118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

41. Art. 121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

42. Art. 5 din Codul de procedură civilă:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

43. Art. 19 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul

nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).”

44. Art. 1998 alin.(1) din Codul civil:

„Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

45. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegale, tragerii ilegale la răspundere penală, aplicării ilegale a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

46. Art. 2037 alin. (1) din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.”

47. Art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală:

„Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.”

48. Art. 524 din Codul de procedură penală:

„Persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.”

49. Art. 525 alin. (1) din Codul de procedură penală:

„Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.”

50. Art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.”

51. Art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În sensul prezentei Legi se definesc următoarele noțiuni: acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).”

52. Art. 3 alin.(1), (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. (2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

53. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției; Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

54. Art. 6 lit. a), b), c) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către

judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

55. Art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.”

56. Art. 10 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.”

57. Art. 11 alin. (1) – (3) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.”

58. Art. 20 alin. (1), (2) din Constituție:

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

59. Art.53 alin. (2) din Constituție:

„Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

60. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Centru a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 20 mai 2025, decizia integrală fiind comunicată recurentului, prin intermediul poștei electronice, la 23 octombrie 2025 (f.d. 235, Vol. I). Prin urmare,

Completul de judecată constată că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

61. Prin prisma dispozițiilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

62. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

63. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecării.

64. Din materialele cauzei rezultă că, la 17 iunie 2013, de către DGUP a IGP al MAI al Republicii Moldova a fost pornită cauza penală nr. 2013790038 conform bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (6) din Codul penal, pe faptul săvârșirii șantajului în proporții deosebit de mari.

65. La 15 aprilie 2014, Dumitru Simițaru a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), art. 45 și art. 189 alin. (6) din Codul penal, iar în privința acestuia a fost aplicată măsura preventivă sub forma obligației de a nu părăsi țara. La 25 iulie 2014, Procuratura Generală a întocmit rechizitoriul, cauza penală fiind trimisă în instanța de judecată pentru examinare în fond.

66. Prin sentința din 2 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Dumitru Simițaru a fost achitat de învinuirea adusă, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

67. Ulterior, prin decizia din 8 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, sentința de achitare a fost casată, iar Dumitru Simițaru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), art. 45 și art. 189 alin. (6) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

68. Prin decizia din 10 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, decizia din 8 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost casată integral și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

69. În urma rejudecării, prin decizia din 2 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Dumitru Simițaru a fost achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Prin decizia din 19 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, hotărârea de achitare a rămas definitivă în partea ce îl privește pe Dumitru Simițaru.

70. Considerând că sunt întrunite condițiile răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, Dumitru Simițaru a înaintat prezenta acțiune în temeiul Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, solicitând încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 750 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

71. Fiind investită cu judecarea cauzei, prin hotărârea din 21 februarie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis parțial acțiunea și a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Dumitru Simițaru suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

72. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Centru, prin decizia din 20 mai 2025, a respins apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, a admis apelul declarat de Dumitru Simițaru și a modificat hotărârea primei instanțe în partea cuantumului prejudiciului moral, majorând suma de la 50 000 de lei la 100 000 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

73. În argumentarea soluției, instanța de apel a reținut că sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998, întrucât reclamantul a fost tras la răspundere penală, iar ulterior achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, hotărârea de achitare devenind definitivă. Totodată, instanța de apel a apreciat că suma de 50 000 de lei stabilită de prima instanță nu este proporțională cu gravitatea prejudiciului moral suferit, având în vedere natura acuzației, măsurile procesuale aplicate, durata procesului penal și restrângerile drepturilor reclamantului.

74. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz și cu argumentele recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de fond a stabilit corect raportul juridic litigios, a identificat normele de drept aplicabile și a individualizat în mod corespunzător cuantumul prejudiciului moral. În schimb, instanța de apel, majorând despăgubirea de la 50 000 de lei la 100 000 de lei, s-a îndepărtat nejustificat de aprecierea primei instanțe, fără a identifica circumstanțe suplimentare ori consecințe prejudiciabile care să impună dublarea compensației.

75. Completul de judecată menționează că, în baza materialului probator administrat la dosar, s-a constatat că Dumitru Simițaru a fost pus sub învinuire la 15 aprilie 2014, fiind acuzat de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, i-a fost aplicată măsura preventivă sub forma obligației de a nu părăsi țara, cauza penală a fost trimisă în judecată, iar procedurile au durat aproximativ nouă ani. Reclamantul a fost achitat inițial la 2 iulie 2018, ulterior, prin decizia din 8 noiembrie 2019, a fost condamnat la 10 ani închisoare, această decizie fiind casată de Curtea Supremă de Justiție la 10 noiembrie 2020, iar după rejudecare Dumitru Simițaru a fost din nou achitat, soluția de achitare devenind definitivă la 19 decembrie 2022.

76. Respectiv, prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a) și b), coroborate cu art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545/1998, Dumitru Simițaru este îndreptățit la repararea prejudiciului moral cauzat. În această parte, concluziile instanțelor ierarhic inferioare sunt corecte, iar criticile recurentului referitoare la lipsa în principiu a dreptului la despăgubire nu pot fi reținute.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că achitarea definitivă pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii reprezintă un temei de reabilitare și determină, în condițiile Legii nr. 1545/1998, dreptul persoanei la repararea prejudiciului. Prin urmare, nu poate fi reținută susținerea Ministerului Justiției potrivit căreia era necesar un act judecătoresc distinct prin care să fie constatată ilegalitatea fiecărei acțiuni procesuale întreprinse în cauza penală.

78. În continuare, problema determinantă pentru soluționarea recursului constă în verificarea caracterului rezonabil și proporțional al cuantumului prejudiciului moral, precum și în stabilirea faptului dacă instanța de apel a justificat suficient necesitatea majorării sumei acordate de prima instanță.

79. Completul de judecată subliniază că, potrivit art. 11 din Legea nr. 1545/1998, la determinarea mărimii compensației se iau în considerare gravitatea infracțiunii imputate, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale, rezonanța socială a acuzației, durata urmăririi penale și a examinării cauzei, natura dreptului lezat, caracterul și gradul suferințelor psihice, precum și măsura în care compensația bănească poate atenua aceste suferințe. Totodată, despăgubirea trebuie stabilită în baza principiilor compensării rezonabile și echitabile.

80. Din conținutul hotărârii primei instanțe rezultă că aceste criterii au fost examinate în mod concret. Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a ținut cont de durata de aproximativ nouă ani a procedurilor penale, de punerea reclamantului sub învinuire pentru o infracțiune deosebit de gravă, de aplicarea obligației de a nu părăsi țara, de condamnarea acestuia la 10 ani închisoare, ulterior casată, de succesiunea soluțiilor de achitare-condamnare-achitare, precum și de presiunea psihologică și consecințele produse asupra vieții familiale și sociale a reclamantului. În urma aprecierii cumulative a acestor împrejurări, prima instanță a stabilit suma de 50 000 de lei, apreciind-o drept o despăgubire proporțională și rezonabilă.

81. Completul de judecată reține că prima instanță a avut în vedere inclusiv faptul că reclamantul a fost nevoit să părăsească țara după pronunțarea hotărârii de condamnare, că a fost separat de familie și că, potrivit susținerilor sale, nu a putut să se angajeze și să își întrețină familia o anumită perioadă. În același timp, instanța de fond a remarcat în mod întemeiat că prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la finalitatea sa compensatorie, prin acordarea unei sume care ar constitui un folos material nejustificat.

82. Prin urmare, contrar concluziei instanței de apel, Completul de judecată constată că prima instanță nu a minimalizat gravitatea suferințelor suportate de Dumitru Simițaru. Dimpotrivă, circumstanțele pe care Curtea de Apel Centru le-a invocat pentru majorarea despăgubirii la 100 000 de lei deja erau identificate, analizate și valorificate de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, la stabilirea sumei de 50 000 de lei.

83. Instanța de apel a enumerat natura acuzației, durata procedurilor, măsura preventivă, condamnarea ulterioară casată și consecințele morale asupra reclamantului, însă nu a explicat de ce aprecierea acestor împrejurări de către prima instanță ar fi fost eronată și nici ce element concret, omis de instanța de fond, ar fi justificat dublarea despăgubirii. Or, simpla reevaluare a aceluiași circumstanțe, în lipsa unei justificări suficiente privind disproporționalitatea cuantumului stabilit de prima instanță, nu poate fundamenta majorarea compensației.

84. La stabilirea cuantumului despăgubirii pentru prejudiciul moral, Completul de judecată reține jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție în cauze similare, care conturează reperele de apreciere a caracterului rezonabil, proporțional și echitabil al compensației bănești, raportat la natura ingerinței, durata urmăririi penale și intensitatea suferințelor morale suportate, și anume dosarele nr. [2ra-1657/22](#), [2ra-35/24](#).

85. Raportând circumstanțele concrete ale cauzei la criteriile prevăzute de lege și la principiul echității, Completul de judecată apreciază că suma de 50 000 de lei stabilită de prima instanță se înscrie în limitele unei satisfacții echitabile. Aceasta reflectă durata îndelungată a procesului penal, gravitatea acuzației, restricția de circulație și existența unei condamnări la pedeapsa închisorii ulterior casate, fără a transforma despăgubirea morală într-o sursă de avantaj patrimonial nejustificat.

86. În același sens, Completul observă că Dumitru Simițaru nu a executat efectiv pedeapsa de 10 ani închisoare stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2019. Această împrejurare nu înlătură suferințele produse prin condamnare, însă este relevantă pentru individualizarea cuantumului despăgubirii și confirmă caracterul proporțional al sumei stabilite de prima instanță.

87. În consecință, Completul de judecată consideră întemeiat argumentul recurentului în partea referitoare la cuantumul prejudiciului moral. Majorarea acestuia până la 100 000 de lei nu rezultă dintr-o diferență obiectivă de circumstanțe constatate în apel și nu este susținută de o motivare aptă să demonstreze caracterul insuficient al sumei de 50 000 de lei acordate de Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

88. În aceste condiții, interpretarea și aplicarea criteriilor de stabilire a cuantumului prejudiciului moral de către instanța de apel nu corespund exigențelor compensării rezonabile și echitabile și se îndepărtează de reperele jurisprudențiale relevante. Iar, prima instanță a cercetat circumstanțele relevante ale cauzei, a apreciat probele în ansamblu și a stabilit un cuantum rezonabil. Prin urmare, nu

existau temeiuri pentru modificarea hotărârii primei instanțe în partea prejudiciului moral.

89. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a casa decizia din 20 mai 2025 a Curții de Apel Centru, și de a menține hotărârea din 21 februarie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

90. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Casează decizia din 20 mai 2025 a Curții de Apel Centru, în cauza civilă, Dumitru Simițaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată, și menține hotărârea din 21 februarie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Diana Stănilă

Judecători

Ana Cucerescu

Gheorghe Stratulat